

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תהליכים קבוצתיים ותקשורת בקבוצת הדרכה - 3773

תאריך עדכון אחרון 10-10-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: גיל הרך

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): הילה מתתטוב סקלס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: hila_mata@hotmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב' 10:30-11:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בהבנת התהליכים הייחודיים המתרחשים בקבוצות הדרכה בגיל הרך (הורים וצוותים במסגרות חינוך) ובדרכים בהן ניתן לשלב תהליכים אלו עם תכנים רלבנטיים לצורך קידום הלמידה וההתפתחות של חברי/ות הקבוצה. בעיקר יתמקד הקורס בגיבוש הזהות ותפקיד המנחה כמקדם תקשורת ולמידה הדדית בין חברי/ות הקבוצה וכמומחה/ית בתחום הגיל הרך. בנוסף, הקורס יאפשר מרחב למידה והתנסות הן כמשתתפים/ות והן כמנחים/ות.

מטרות הקורס:

במהלך הקורס הסטודנטים/ות ירכשו ידע תיאורטי על קבוצות והכוחות הפועלים בהן תוך התמקדות בקבוצות הדרכה המשלבות תוכן ותהליך, יקבלו כלים לתכנון קבוצה על בסיס ותוך יישום הידע התיאורטי, ירכשו מיומנויות וכלים יישומיים להנחיית קבוצות הדרכה תוך שימוש בכוחות ומשאבים אישיים וכן יפתחו יכולת רפלקציה על התהליך ועל עצמם/ן בתוך קבוצה כמשתתפים/ות וכמנחים/ות.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. להכין מערך מפגש המותאם למאפיינים של למידת מבוגרים בשילוב אמצעים חווייתיים ויצירתיים.
2. לתכנן קבוצת הדרכה ולהטמיע במהלך התכנון את הידע התיאורטי (כגון: התאמת מטרות הקבוצה לצרכי המשתתפים/ות, התאמת הנושא לשלב הקבוצתי, שילוב בין תוכן ותהליך וכו').
3. לזהות ולהשתמש במיומנויות מגוונות לצורך הנחייה של קבוצת הדרכה.
4. ליישם חשיבה רפלקטיבית ולתת משוב בונה לאחרים ולעצמם/ן.

דרישות נוכחות (%) :

100%

שיטת ההוראה בקורס: הלמידה תתבצע בחלקו הראשון של הקורס באמצעות הרצאות פרונטליות ודיונים בכתה ובחלקו השני של הקורס, הלמידה תהיה תוך התנסות בהשתתפות ובהנחיה של הכיתה כקבוצה (ההנחיה תהיה נתונה לבחירה של הסטודנטים/ות).

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. מהי קבוצה ומהן יתרונותיה?

2. הגלוי והסמוי בקבוצה- תהליכים וכוחות הפועלים בקבוצה.

3. שלבים התפתחותיים בקבוצה. רכישת כלים להכנת מערך מפגשים שנתי תואם שלבים ותהליכים בקבוצה.

4. עקרונות למידת מבוגרים ולמידה התנסותית. רכישת כלים להכנת מערך מפגש תואם עקרונות אלו.

5. אתגרים בהנחייה: קונפליקטים והתנגדויות בקבוצה.

6. מיומנויות וטכניקות הנחייה.

7. יצירתיות בעבודה עם קבוצות.

8. מתן וקבלת משוב.

חומר חובה לקריאה:

אורט, מ. וזילברמן, מ. (2011). בניית מפגשים - ארגון וניהול מפגשים קבוצתיים. בתוך: מ. אורט ומ. זילברמן. מיומנויות הנחייה לקבוצות- מדריך למנחה (עמ' 35-11). כפר ביאליק: הוצאת "אח".
אורט, מ. וזילברמן, מ. (2011). מיומנויות הנחיה. בתוך: מ. אורט ומ. זילברמן. מיומנויות הנחייה לקבוצות- מדריך למנחה (עמ' 45-36). כפר ביאליק: הוצאת "אח".
דור-חיים, פ. (2016). הנחיית קבוצות מנקודת המבט של תיאוריית ההתקשרות: התקשרות בטוחה והתקשרות בלתי בטוחה בקבוצה. מקבץ: כתב העת הישראלי להנחיה ולטיפול קבוצתי, 21(1), 9-24.

דרסלר, מ. (2013). מעגל הלמידה ההתנסותית של קולב. אאוריקה, 36 (עמ' 8-1). תל אביב: מרכז המורים הארצי למדע וטכנולוגיה לבית הספר היסודי. אוניברסיטת תל-אביב.

זיו, י. ובהרב, י. (2001). פרק 8: תפקידים פסיכולוגיים בקבוצה. בתוך: זיו, י. ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 119-103).

זיו, י. ובהרב, י. (2011). פרק 2: סוגי קבוצות. בתוך: זיו, י. ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 27-21).

זיו, י. ובהרב, י. (2011). פרק 14: ולא הכל מילים. בתוך: זיו, י. ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 199-188).

זיו, י. ובהרב, י. (2011). פרק 11: עימותים בקבוצה. בתוך: זיו, י. ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 171-161).

זיו, י. ובהרב, י. (2011). פרק 12: התנגדויות בקבוצה. בתוך: זיו, י. ובהרב, י. מסע קבוצתי: המדריך למנחה קבוצות. (עמ' 181-172).

יאלום, א. ולשץ, מ. (2006). פרק 1: הגורמים הטיפוליים. בתוך: א. יאלום ומ. לשץ. טיפול קבוצתי - תיאוריה ומעשה (עמ' 38-21). ירושלים: הוצאת מאגנס.

להמן, א. ומרום, מ. (2000). הקבוצה. בתוך: א. נדלר (עורך), פסיכולוגיה חברתית: כך ד'-חלק ג. יחידה 7. קבוצות. (עמ' 11 - 15). תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

לוי, א. (2012). עבודה סוציאלית בקבוצות עם פונים לשירותי רווחה. בתוך: חובב מ. לונטל א. וקטן י (עורכים), עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 153-151, 160-156, 168-163). תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

פרל, ג. ופלד, ע. (2007). פיתוח מודל מובנה לעבודה קבוצתית, רגישה לתהליכים בקבוצה. חברה ורווחה, כ"ז. (4), 642-621.

צור, ח. (2014). הדרכה כלמידת מבוגרים. בתוך: מסע ההדרכה תל-אביב: מאה, המחלקה לפיתוח פדגוגי טכנולוגי. משרד הכלכלה, האגף להכשרה מקצועית והאגף למעונות יום ומשפחתונים (עמ' 135-148).

Bonebright, D. A. (2010). 40 years of storming: a historical review of Tuckman's model of small group development. Human Resource Development International, 13(1), 111-120.

Ephross. P. & Vassilise, T. (1988). *Groups that work: Structure and Process*. New York: Columbia University Press.

תקציר מתורגם לעברית: טכנולוגיות לשימור, להפעלה ולפרודוקטיביות של הקבוצה. בתוך: רוזנוסר נ', ונתן ל' (עורכים). הנחיית קבוצות: מקראה. (עמ' 339-360). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

MacKenzie, K.R. & Livesley, W.J. (1983). A Developmental model for brief group therapy. In: R.R. Dies & K.R. MacKenzie (Eds), *Advances in Group Psychotherapy, Monograph*.

תקציר מתורגם לעברית: מודל התפתחותי של קבוצה קצרת מועד. בתוך: רוזנוסר נ', ונתן ל' (עורכים). הנחיית קבוצות: מקראה. (עמ' 187-199). ירושלים: המרכז לחינוך קהילתי ע"ש חיים ציפורי.

חומר לקריאה נוספת:

אורט, מ', וזילברמן, מ'. (2011). מיומנויות הנחייה. מתוך: אורט, מ', וזילברמן, מ'. מיומנויות הנחייה לקבוצות- מדריך למנחה (עמ' 221-212). כפר ביאליק: הוצאת "אח".
בן דורי גלבע, ר'. (2013). שילוב אומנויות בדינמיקה קבוצתית כאמצעי לפיתוח חוסן של אנשי מקצוע שעובדים עם ילדים ונוער במצבי סיכון. אפשר, 24, 34-37.
בנסון, פ., ג'. (1992). פרק 10: הטכניקות של עבודה קבוצתית יצירתית. בתוך: בנסון, פ., ג', יצירתיות בעבודה עם קבוצות. (עמ' 219-193). קרית ביאליק: "אח".

בראל-שושני, ז', וקורקוס-סטרוגו, ר'. (2011). עבודה קבוצתית בטיפול באומנות: קבוצה סגורה לעומת קבוצה פתוחה. טיפול באומנויות: מחקר ויצירה במעשה הטיפולי. כרך 1. גיליון 2. 118-125.
ואזן-סיקרין, ל', שר, נ', ובן רבי ד'. (2014). התערבויות עם הורים לילדים בגיל הרך: הנחות עבודה, עקרונות עבודה מוצלחים ואתגרים. סקירת ספרות. אתר מאירס-ג'וינט-ברוקדייל. נדלה בתאריך 28.09.2017 מתוך

<http://brookdaleheb.jdc.org.il/?CategoryID&eq;156&ArticleID&eq;353>

חסיסי, ר'. (2014). מעמדן ותנאי העסקתן של מטפלות במעונות יום ובמשפחתונים. הכנסת-מרכז המחקר והמידע.

יאלום, א', ולשץ, מ' (2006). פרק 6: המטפל: לעבוד עם הכאן ועכשיו. בתוך: א' יאלום ומ' לשץ, טיפול קבוצתי - תיאוריה ומעשה (עמ' 208-154). ירושלים: הוצאת מאגנס.
יאלום, א', ולשץ, מ'. (2006). פרק 10: הקמת קבוצה: מקום, זמן, גודל, הכנה. בתוך: א' יאלום ומ' לשץ, טיפול קבוצתי - תיאוריה ומעשה. (עמ' 310-284). ירושלים: הוצאת מאגנס.
להמן, א' וגונט, ר'. (2000). קונפורמיות בקבוצה. בתוך: נדלר, א' (עורך הסדרה), פסיכולוגיה חברתית: כרך ד'-חלק ג. יחידה 7. קבוצות. (עמ' 65-55). תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה.
מצר, ש', נייזברג זילברמן, ס'. ופלט, א'. (2017). האם גם השתקה היא צורה של תקשורת. מקבץ: כתב העת הישראלי להנחיה וטיפול קבוצתי, 21(2), 21-34.

שאלתיאל, נ'. (2012). סקירת ספרות- למידה חווייתית ולמידה מהתנסות. אתר מפרש- מרחב ליזמות חינוכית. <http://www.mifras.org/know/>

תודר, מ', וינברג, ח' (2006). הקבוצה בארץ המראות. מקבץ: כתב העת הישראלי להנחיה וטיפול קבוצתי, 11(1), 35-54.

Korthagen, F., & Vasalos, A. (2005). Levels in reflection: core reflection as a means to enhance professional growth. *Teachers & Teaching: Theory and practice*, 11 (1), 47-71.

Wayne, J., Gitterman, A. (2004). *Offensive behavior in groups: Challenges and*

opportunities. *Social Work with Groups*, 26 (2), 23-34.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 100 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: